

אין עור מלבוך
עיר יהוד ומיוחדת

שולמה

פרפראות כסא ודארין קדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ויא זה מקום מנוחתי

פרשת בלק תשפ"א

גליון 252
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

בס"ד

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מור"ד אביר ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר
הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף
הרה"ק רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר
שמוחה
הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארא ב"ר
אליעזר צבי
הרה"ק רבי דוד היילפרין ב"ר ישראל
הרה"ק יהודה בן אשר
הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי ב"ר אשר
אנשיל
הרה"ק רבי יעקב אריה מראזמן ב"ר
שלמה
הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל
הרה"ק רבי מאיר תאומים ב"ר יוסף
הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר
משה

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"וַיֹּאמֶר בַּלַּעַם לְאַתָּוֶן בִּי הֲתַעַלְלֶתָּ בִּי לֹא יֵשׁ חֶרֶב בְּיָדֵי בִּי עֵתָה הֲרִגְתִּיךָ" (כ"ב, כ"ט)

בידם להכות ביצה"ר עתה עכשיו היינו מיד ולא מתמהמהים וע"י כך הם מצליחים וכן כתוב הנה מטתו שלשמה שישיש גיבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה איש חרבו על ירכו מפחד בלילות שכן ידוע המובא בספרים כי הלילה הוא זמן התגברות התאוות ולכן הם אחוזי חרב בלילה לתת מכה לתאוה לפני שתתגבר עליהם וכן כותב בעל התיבות שלום מסלונים ז"ע על כן יאמרו המושלים בואו חשבון שעל זה נאמר בגמרא אלו המושלים ביצורם היינו שמי שהוא כבר מושל ביצרו יכול להתחשבן ולעשות חשבונות עם היצה"ר ואלו הם הצדיקים אך היהודי שעדיין לא הגיע למדרגה זו צריך לנקוט בפעולה מהירה בלי להשאיר מקום ליצה"ר כדוגמת אותו נזיר שבא מהדרום ושמעון הצדיק כמובא בגמרא עיין שם וכן נאמר "ברב דברים לא יחדל לשע" היינו מדיבורים בלבד לא מתקנים כלום אלא צריך לעשות מעשה דייקא

רש"י מביא בפירושו על אתר כי דבר זה גנות הוא לבלעם שכן בד"כ הוא יכול להרוג בפיו ואילו אל מול האתון זקוק הוא לחרב כדי להרגה וניתן לפרש בס"ד שגם בלעם הרשע ידע שרק מדיבורים דברים טובים לא יוצאים אלא צריך לעשות מעשה ואם יש משהו שבאמת מפריע צריך להכות אותו חזק ואף לחתוך אותו בחרב אם צריך וזה לימוד בשבילנו שאם יש משהו שמפריע לנו בעבודת ה' יש לעשות פעולה אקטיבית כדי להפטר ממנו ואם צריך להכות אותו חזק ולחתוך אותו וכן ניתן לרמוז דבר זה בפס' הנ"ל ויאמר בלעם לאתון כי התעללת היינו שיאמר האדם לתאוות המגיעות מהנפש הבהמית שבו ראו איזה דברים לא טובים אתם מעוללים לי, בי ואתם מפריעים לי ע"י כך להיות חלק מ"ב שבטי י-ה ופוגעים אתם ב"ר"ת בכנסת ישראל לו במקום שאני אהיה עם ל"ו הצדיקים שמחזיקים את העולם ונלחמים ביצורם יש שעליהם נאמר כי עתיד הקב"ה לתת להן ש"י עולמות ואיך הם נלחמים ביצה"ר חרב בידי עתה הרגתיך היינו ע"י שהם אווזים חרב

"כִּי מְרֹאשׁ צְרִים אֶרְאֶנּוּ וּמִמְבֻעוֹת אֲשׁוּרֵנוּ הֵן עִם לְבַדְּךָ יִשְׁכֹּן וּבְגוּיִם לֹא יִתְחַשְׁבּוּ" (כ"ג, ט')

ושבעה עממין הם שורש כל הע' אומות וזהו וברות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני וכו' וממילא יסרו כל האומות בידם וזהו בגשמיות הן ברוחניות היינו כשישראל ח"ו אין עושין רצונו של מקום אזי הם מצירים לישראל הן בעסק פרנסה ובשאר צרות וברוחניות היינו מחשבות זרות מבחי' ז' עממין שהם החלק הרע מז' ימי הבנין ונופל בהן האדם ומבלבלין את ישראל מעבודתם ומלימוד תורתם אך כשישראל הם דבקים בה' אזי נכנסים ברזא דאחד ויוצאים מגדר ז' עממין וממילא בטלים מהם כל הצרות הן בגשמיות הן ברוחניות וזה י"ל הרמז בגמרא כשהוא חי קולו אחד וכשהוא מת קולו שבעה היינו כשהוא במדרית חי ודבוק בחי' החיים אז קולו אחד היינו כל בחי' קול שמוציא בפיו הן בידו הן בכל דבר הכל הכוונה בו אחד בדביקות לה' אחד כי הם דבקים תמיד בה' ואחד באחד יגשו וכשהוא מת היינו כשנופל ממדריתו אזי קולו שבעה היינו כנ"ל לבחי' ז' עממין מתפרד מחשבתו לאיזה בחי' מן הרע שבו' ימי הבנין כנ"ל ובאים מחשבות זרות ומבלבלים אותו מעבודתו וזה י"ל שמרמז כאן הן עם לבדד ישכון כשהם בבחינת בדד ואחרות ודביקות בה' אחד ואזי הם נפרדים מן הו' עממין ולכן ובגויים לא יתחשב היינו בטלים ממנו המחשבות זרות הבאים מבחי' ז' עממין רק מדבקים עצמם באחד בלי שום פניה ומחשבה זרה כנ"ל וממילא גם בגשמיות כל הקליפות נכנעים תחת ידם ויתפרדו כל פועלי און והבן"

כותב בעל הדגל מחנה אפרים ז"ע י"ל בזה בדרך רמז לפענ"ד ובתחילה צריך שתדע כי צרות ישראל שיש להם בגלות ר"ל הוא מחמת כי מתעריבים בגויים וילמדו מעשיהם ומקטרג מידת הדין מה נשתנה אלו מאלו וכן אמר ישעיהו ע"ה תימה אין לי וכו' להגביר נגד מידת הדין ע"ש והוא שמרמז הכתוב כי מראש צורים אראנו צורים היינו אבות הם ראשי ישראל הנקראים בשם אבות כמו אבי אבי רכב ישראל וכו' וכן אמרות ע"ש ממספיקים תורה ויתאבד לישראל כאם הווי שמספקת לתינוק חלב מדיה והם לבדד ישכון הם מתבודדים בחדרי משכנותם ובלבדיהם ובגויים לא יתחשב אינם מתעריבים ללמוד ממעשיהם לכן לא יוכל מידת הדין לקטרג עליהם כי מראש צורים אראנו היינו מראשי הדור שאינם לומדים ממעשי הגויים והם עם אחד כמו הן בלשון יוני אחד ומתקשרים זה עם זה עם הצדיקים שבדור וע"ד הלצה י"ל אחר ששמעתי בשם אא"ו זללה"ה שפעם אחת הלך למקוה בין ישמעאלים ובחזרתו מן המקוה ירא שלא יגע בו ישמעאל ושמע שני ישמעאלים מדברים זע"ז אחד לחבירו שמור עצמך שלא תיגע ביהודי הטמא הזה חלילה והוא שאמר הן עם לבדד ישכון ואינם מתעריבים בגויים הטמאים והוא מחמת ובגויים לא יתחשב שאינם חשובים בין הגויים וזהו טובתם כנ"ל וק"ל

עוד ירמוז ע"ד קב"ה וישראל כולהו חד כי ה' אחד וישראל הם ג"כ אחד כאמור ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ונאה לידבק באחד וידוע דכל העולם לא נברא אלא בשביל ישראל וקב"ה ברא ישראל וברא אומות

רבי שלמה מקארלין זי"ע

הרגל יומא והלילולא של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע (כ"ב תמוז) נביא סיפור ממנו "פעם אחת נתארח האדמו"ר רבי שלמה מקרלין זי"ע אצל האדמו"ר הזקן זי"ע, והשכים בבוקר לנסוע כדרכו, ונסעו איתו איזה חסידים ללוותו בשעה שמונה בבוקר הגיעו לאיזה אכסניה, ורבי שלמה מקרלין רמז להם שוב שלא יעמדו, אבל הם חששו שיטעור זמן התפילה, ולא שמעו לו. ויהיה כאשר ירדו מהעגלה ונכנסו לאכסניה, מצאו את בנו יחידו של בעל הבית גוסס, לא עלינו, ובעל הבית ואשתו ספוגים בבכי, ומובן שבאכסניה כזו אי אפשר להתפלל, אז אמר להם רבי שלמה, הלא רמותי לכם שתיסעו הלאה ולא שמעתם, אך כיוון שבאנו פה, אי אפשר לחזור. וביקש להראות לו חדר

הגוסס, ונכנס אליו וישב אצלו, ופקד על הגוסס שיסתכל בעיניו, והגוסס לא פנה אליו עד שאמר לו בפעם השלישית: גורני עליך שתיביט בעיני. הפך הגוסס עיניו כלפי עיני רבי שלמה, וישב אצלו ככה, לערך רבע שעה, ותכף ומיד השתנו פני הגוסס לטובה, וחלל הגיסטה ונתאדמו פניו. וכשראה בעל הבית את זאת, הבין שיש לו עסק עם איש א-לוהי, ונתמלא שמחה והכין עבורם תיכף תה, והתפללו, ואחר התפילה נכנס שוב רבי שלמה אצל החולה וציווה עליו שיביט בעיניו והבריא לגמרי, ולמחרת בבוקר נסעו משם, וכן בעל הבית הלך ברגליו ללוותם. וכשישבו בעגלה אמר להם רבי שלמה אתם חושבים שזה מופת אבל אינו מופת כי בגמרא אמרו אבן טובה היתה תלויה

בצווארו של אברהם אבינו, שכל החולה רואה אותה, מייד מתרפא ומקצת מהאבן הטובה הזאת ישנה בעיני, ועל כן נתרפא.

משנת הצדיק – הרה"ק רבי אברהם חיים נאה צוק"ל זי"ע – כ' תמוז

רבי אברהם חיים נאה מכונה "הגרא"ח נאה" ו"בעל הישועורים" היה רב, דיין, בעל שיטה הלכתית חשובה ויסודית בנוגע למידות ושיעורי תורה ומחשובי חסידי הצ"ד.

נולד בחברון לרב מנחם מנדל שהיה מראשי חסידי חב"ד בארץ ישראל ולאמו מוסיא. בגיל 11 נכנס ללמוד בישיבת מגן אבות בחברון שהוקמה על ידי רבי חיים חזקיהו מדיני והייתה בראשותו של רבי מנחם מנדל. עודו בן 12 שנים בלבד נבחן בעל פה על מסכתות יבמות, חולין ונדה עם פירושי התוספות בסביבות שנת תרט"ה עברה משפחת נאה לגור בירושלים, ומאז למד אברהם חיים בישיבת "אוהל משה" ואחר כך בישיבת תורת חיים בירושלים שבין החומות. הרב אברהם חיים נסמך להוראה על ידי רבי יצחק ירוחם דיסקין ורבי יעקב בורנשטיין ורבי יצחק וינגרד. כשהיה בן 15 בלבד התחתן (כמנהג הימים ההם בירושלים) עם דבורה, בתו של שאול יצחק פניגשטיין מקים שכונת בתי ורשה ביפו.

בסביבות שנת תרע"ג נסע לליובאוויטש לאדמו"ר הרשב"ב חסידו וזה בקשו שישמש ראש ישיבה שם, אך עקב התנגדות אביו לא יצא הדבר אל הפועל. בשנת תרע"א בעודו בן 21, עזב את ארץ ישראל על מנת לאסוף כספים לטובת עניי ארץ ישראל והגיע אל בוכארה לעיר סמרקנד ושם לימד תורה את העם. כששהה שם, חיבר סיכום מפורט בשפה הבודית של הלכות תפילין בשם הנוף לנער עבור הנערים הבאים לכלל מצוות. בבוכרה כונה שמו אברהם חיים מנדלוב נאה והוא לבש את הבגדים המיוחדים ליהודי בוכרה.

לאחר שנתיים של פעילות מאומצת ופוריה שב לארץ ישראל. למזלו הרע פרצה אז מלחמת העולם הראשונה ועובדת היותו נתין זר (אזרח רוסי) כללה אותו בין המגורשים למצרים שם הגיע לאלכסנדריה הרב אברהם חיים לא נשבר ברוחו בגלותו, והקים שם את "ישיבת ארץ ישראל" בה למדו כ-200 בחורים ואברכים מהגולים למצרים, ואף חיבר חיבור בשם "שנות חיים" העוסק בהלכות שימושיות שגם תורגם לערבית לצורך יהודי מצרים.

בתום המלחמה חזר אברהם חיים לירושלים והתמנה לספרא דדיינא (סופר) בבית הדין של העדה החרדית בירושלים. מכאן ואילך היה שקוע בחיבוריו ובהדפסת ספריו הרבים. שימש כרבה של שכונת הבוכרים בירושלים בה התגורר, והיה אהוב ונערץ על תושביה. נפטר בפתאומיות ביום כ' בתמוז של שנת תשי"ד לאחר שלקה בלבו, הובא לקבורה בהר המנוחות.

הדבר שהקנה לו את פרסומו הגדול הוא שיטתו ההלכתית בעניין מידות ושיעורי תורה. הרב נאה בירר שיטה מצמצמת בעניינים אלו, והוכיח אותה עם ראיות מדבריי הראשונים והאחרונים. ויכווח היה בעיקר עם החזון אי"ש זי"ע, שהחמיר והגדיל את הישועורים. בקרב הציבור נוהגים בעיקר כשיטת הרב נאה, שהסכימו לדבריו גדולי דורו והדורות שאחריו. למרות מחלוקתו החרפה עמו בענייני מידות ושיעורים, כיבד החזון אי"ש עד מאוד את הרב נאה, והייתה ביניהם הערכה הדדית כפי שמשקף ממכתביהם זה לזה. כשביקר הרב נאה אצל החזון איש בבני ברק ליווה אותו בסיום ביקורו מביתו עד לרחוב, מחווה שלא הייתה מצויה אצלו

וכך כתב הרב נאה באחד מספריו והנה רבים אומרים כי השולחן ערוך כתב אדמו"ר עבור כל העולם, והסידור כתב רק עבור החסידים שלו, ובוה הם מיישבים לעצמם טעם השינוי בין הסידור לשולחן ערוך, ואלו הם דברים בעלמא, שאין להם טעם וריח, כי מה נשתנו החסידים מכל העולם להורות לפניהם הלכה אחרת בהלכות ציצית ותפילין ושבץ וכיוצא, ופרט שידוע שהסידור כתב האדמו"ר גם עבור אנשים פשוטים המוני עם, שמתעם זה לא הזכיר שום כוונות וייחודים ושמות בתוך התפילה כמו שכתב בהקדמת שער הכולל, ומה גם השולחן ערוך לא נדפס כלל בחיי האדמו"ר וזכורנו לברכה, רק העתקות מהשולחן ערוך היה נמצא אצל החסידים דווקא, וגם בוודאי היה רצונו, שכל העולם יהיו חסידים (פסקי הסידור)

עוד כתב נוהגים לומר חזק למי שקרא בתורה לאחר שסיים, אך על העולה להשכיל דרכיו ולהזהר, שאם ירד מעל התיבה בשעה שחברו עלה לברך יפסידו הקהל מלשמוע הברכה על ידי קול רעש 'חזק וברוך', המצלצל מפי הרבה מן הקהל, ואם ירד מעל התיבה אחר שחברו יברך, יפסידו הקהל איזה תיבות מהקריאה ועל כן טוב ונכון שימתין על התיבה עד שיסיים חברו וזה הקריאה והברכה האחרונה, ובין גברא לגברא ירד. וגם נכון להנהיג שהציבור יאמרו 'חזק וברוך' תכף בסיימו הברכה ויענו אמון, טרם שיוירד מעל התיבה. וזה לשון מרן הבית יוסף סימן קל"ט: נהגו לומר למסיים לקרות בתורה בכל פעם – חזק. והלשון אינו מובן כל-כך. והאשכנזים מפרשים 'למסיים לקרות בתורה' – למי שסיים ספר שלם, ועל-כן מנהגם לומר למשלמים ספר מחמישה חומשי תורה – 'חזק', אבל מנהג הספרדים, שכל עלה לספר תורה אחר שגמר הקריאה, אומרים לו – חזק וברוך

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

באר שבע – הרה"ק משה דוד ב"ר אשר אנשל צוק"ל זי"ע

"ויחר אף אלקים פי הולך הוא ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו והוא רכב על אֶתְנוּ וּשְׁנֵי נְעָרָיו עִמּוֹ" (כ"ב, כ"ב)

והוקשו המפרשים הלא השי"ת הסכים על ידו ואמר לו לך אתם גם הוקשו במה שאמר לו ואך אתה הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה ה"ל למימר אותו תדבר ואיזה עתה נופל כאן ויבואר עפ"י דברי קדמוני א"ע"ג דנצטו ישראל בבואם אל הארץ למנות להם מלך ומ"מ מצינו דנתבעט שמואל הנביא ע"ז מה ששאלו למנות עליהם מלך ובארו בקדמוני ע"י שגלוי לפניו שעתידין לבקש להם מלך ומורה בזה הסרת בטחונם מהשי"ת לכך הקדים להם למצוה מאתו ית' למנות להם מלך נמצא שלא יהי' עולה בשאלם מלך רק דהעיקר תליא בכונת הלב אם כונתם לקיים מצות השי"ת א"ב עדיין בטחונם שלם עם ה' דגם במיני המלך הם עושים כדי לקיים מצותו ית' וגם נצחון מלחמותיהם הכל עפ"י ד"ת ומצותו ית' והמקום יהיה בעזרם כפי בטחונם והניחו העניין קצת עפ"י הטבע והעיקר בטחונם עיניהם נשואו לשמי' להצליח על ידיהם ועשייתם ועפ"י יש ליתן טעם גם במרגלים מצינו שאמר משה לישראל במשנה תורה ותקרבון אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו והשי"ת אמר למשה שלח לך אנשים ע"י שקרבו כולם ויתאון לומר נשלחה אנשים א"כ שלא להגדיל העון שמראין בזה שחלילה מסירין בטחונם מהשי"ת לכך בא מאמרו ית' להתיר השילוח כדי שבשלחם מקיימין מצותו ית' ואין בזה עון אשר חטא ולכך כתיב וישלח אתם משה עפ"י ה' היינו שלא לצד הסרת בטחון ח"ו רק ליתן מקום גם לטבע הארץ ולקיים מצות ה' והעיקר

סגולה לפרנסה – ועצת ה' היא תקום

"רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום" (משלי י"ט, כ"א)

ידוע כי האדם צריך לעשות השתדלות בעיקר כדי שהעולם ינהג בדרך הטבע ולא מעל הטבע היינו שבוודאי יכול הקב"ה לעשות הכל גם בלי שבני האדם יפעלו כלום רק היות ואנחנו מעדיפים לא להשתמש בניסים באופן גלוי באופן שיהיה מעל הטבע אנו עושים פעולות הנהוגות בטבע וע"י כך אנו "מבליעים" את הנס בתוך הטבע אך פעמים אנחנו שוכחים כי ההשתדלות צריכה להיות מינימלית וכתוצאה מכך אנו משקיעים שעות של מחשבה מה לעשות ואיך לעשות וכיצד נפעל וכן על זה הדרך אך כדאי שנזכור שלא לפי כמות המחשבה שאנו משקיעים תהיה הישועה אלא הכל לפי רצון

ה' וכן אנו מוצאים אצל בלק שתכנן איך לנצח את עם ישראל וכמה כספים זבזו על כך מתוך מחשבה שבלעם יוכל לעזור לו רק דבר אחד הוא לא לקח בחשבון כי הקב"ה הוא המנהל את העולם וגם אם בלעם יבוא הקב"ה יכול לשים לו דברים אחרים בפיו ולא בהכרח לפי רצון בלק ועל כן יש על האדם לשקע את רוב מחשבתו בעסק התורה ובקיום המצוות וזמן קצר להשאיר גם לדברים הגשמיים שעליו לעשות שכן ממילא רבות מחשבות בלב איש ויכולים להיות לאדם הרבה תכנונים אך בסוף עצת ה' היא תקום היינו שכל מה שה' יעשה בסוף יהיה לנו לטובה ולתקומה אבי"ר